

הלכות יום טוב תקתקא

נו

ס"ט ק"ט מותר לשרותו במים אף שכבר אכל סעודתו ואינו צריך כלל לבשר זה ביום טוב מכל מקום כיון שראוי לאכלו היום שהרי כבר נקרו מערב יו"ט מותר ג"כ לשרותו¹⁰¹ בדרך שמותר למלטלו מהמת שהוא ראוי לאכלה בו ביום¹⁰² ואע"פ שאסור לעשות שום מעשה לצורך חול אף שאין בו מלאכה כגון להדיח הכלים ולשפשפן כמ"ש בס"י תקנ"ג¹⁰³ ותקמ"ט¹⁰⁴ מכל מקום כיון שאינו מדיח הבשר בדיוו רק ששורה אותו במים אינו דומה להרחת כלים שעושה מעשה בידים שמדיחין¹⁰⁵:

כא אע"פ שהבשר שרוצה לאכלו ביו"ט מותר למלחו אע"פ שהיה אפשר לו למלחו מערב יו"ט¹⁰⁶ מכל מקום דגים שקרעו אותם מערב יו"ט אסור למלחן ביו"ט שהדגים משביחין כששותין במלח וא"כ היה לו למלחן מערב יו"ט¹⁰⁷ ומכל מקום מותר לתת מלח לתוך המחבת שמכשלין אותם בה דאין איסור במליחה אלא משום גורת עיבור וזה אין שייך בתבשיל שנותן המלח לתוך המים¹⁰⁸:

כב כמה דברים אמורים במוני דגים שמשביחים במלחן אבל מיני דגים שבשרם קך ומתקלקלים כששותים במלח מותר למלחן ביו"ט אע"פ שהיה אפשר לו למלחן בערב יו"ט¹⁰⁹ ודינן במליחת בשר לכל דבר:

תקא עצים האסורים והמותרים ביום טוב וכו' י"ה סעיפים:

א אין מבקעין עצים מן הקורות¹¹⁰ העומדות לבנין¹¹¹ מפני שהן מוקצה¹¹² מחמת חסרון כו"ס שאדם מקפיד עליהן מלהסיקן ובין השמשות לא היה דעתו עליון להיסק (ענין ס"י ש"ח) סעיף כ"ה¹¹³ ולא מקורה שנשברה ביו"ט¹¹⁴ משום דאחמול לא היה יודע שתשבר ולא היה דעתו עליה להיסקי ואפילו להמתירין מוקצה ונולד ביו"ט¹¹⁵ מודים¹¹⁶ במוקצה גדול כזה דקורה בריאה וחוקה אינה עשויה כלל להשבר¹¹⁷.

אבל אם היתה רעועה מערב יו"ט וקרובה להשבר¹¹⁸ כיון שהיה יודע שתשבר ודעתו עליה¹¹⁹ להסקה לכן מותר לבקעות ממנה להמתירים נולד ביו"ט אבל להאסרים נולד

קיא סימן זה בשוע"ד לא הגיע לירדנו, וראה שו"ע שם ס"ב.
קיב ת"א סק"ג.
קיג כהלעיל ס"י שח סעיף סח.
קיד סעיף ג.
קטו סעיף סו.
קטז מ"א שם, ולענין שבת, ראה לעיל ס"י שם ס"ו.
קיז כהלעיל ס"ג.
קיח תרומת הדשן ס"י פ. אחרוניו, מ"ז סק"ג, מ"א סק"א.
קיט י"ז שם.
קכ תרומת הדשן שם, מ"ז שם.

סימן תקא

א חשנה לא, סעי'א מור וש"ע ס"א.
ב ברייתא ונמרא לא, ב ורש"י ד"ה מואר. רש"י כ, ת"ב ד"ה דתן, מור וש"ע שם.
ג נמרא (ברייתא) לא, ב.
ד תוס' כ, ב ד"ה אין, כ"י ד"ה ומ"ש אפילו. לבוש ס"א, מ"א סק"א.

ה ולעיל שם סנ"ט (דמועיל כשחשב עליהם לשום תשמיש). וראה לעיל ס"י רנ"ב ק"א סוף סק"א (הנעם שמוחבה מועלת).
1 מנשה לא, מנ"א. מור וש"ע שם.
2 רש"י לא, ב ד"ה ולא.
ח כהלעיל ס"י תצ"ח ס"ג.
ט תוס' שם, מור. ת"א סק"ב.
י ראה נמרא ל, ב (לענין מוכה שנפלה, שכשאינה רעועה נמרה גם רבי שמעון שאמרו). לעיל ס"י שח סכ"ז (שמתוך שהוקצו מרעת האדם בבין השמשות כשהיה הכלי המוקצה שלם הוקצו לכל היום). ס"י תצ"ח ס"ח (בבב"ר), ולקמן ס"י הקי"ט (באפירח). העי"ב תתס"ד ע' 41.
יא נמרא ב, רע"ב, לפיכך הניח' שם ד"ה אין (שהיה תלוי במחלוקת רבי שמעון ורבי יהודה במוקצה ונולד). מור ומ"א שם.
יב נמרא ל, ב ורש"י ד"ה במוכה (לענין מוכה רעועה שנפלה ביו"ט, דלקמן ס"י תתס"ח ס"ב). כ"י ד"ה ומ"ש אבל.

נח הלכות יום טוב תקא

ביו"ט אסור לבקעות ממנה¹ דאתמול היה כלי שלם ראוי למלאכתו הדיינו בנינו והיוס היא שבר כלי והרי זה גולד ביו"ט וכבר נתבאר² דיש להחמיר בגולד ביו"ט:

ב אבל אם נשברה מערב יו"ט³ אם אי אפשר להסיקה בלא ביקוע⁴ מחמת גדלה⁵ ועובה⁶ מותר לבקעות ממנה חתיכות גדולות⁷ ואע"פ שהיה אפשר לו לבקעות מערב יו"ט לפי שאין בבקעות עצים לחתיכות גדולות מלאכה גמורה ואף בשבת אינו אסור אלא מדברי סופרים משום עוברין החול⁸ ומשום שמחת יו"ט התירו לגמרי⁹ אבל אסור לבקעות ממנה חתיכות קטנות מאד¹⁰ בדרך שמבקעים עצים (א) דקים מאד כדי להצית בהן האור מפני שהעושה כן בשבת חייב מפני שהוא תולדת המרוץ¹¹ כמ"ש בס' שב"א¹² לפיכך לא התירו דבר זה משום שמחת יו"ט לפי שזהו כמבשרין¹³ שאפשר לעשותם מערב יו"ט¹⁴:

ג ובשהוא מבקע לא יבקע בקדרום ולא במגל ולא במגירה¹⁵ בדרך שמבקע בחול¹⁶ רבין שהיה אפשר לבקעות מערב יו"ט הצריכוהו חכמים לשנות¹⁷ שלא יבקע אלא בקופיץ¹⁸ (פירוש¹⁹ סבין של קצבים ויש עושים בו שני ראשים ודומה קצת לקדרום) וכצד הקצר שלו אבל לא בצד הרחב²⁰ כדי לשנות²¹ ועכשו שאין אנו בקיאים מזה קדרום ומזה קופיץ לא להחמיר שלא לבקעות אלא בסבין²² או ברד:

ד כבה דברים אמורים בעצים גדולים מאד שאי אפשר להסיקן כלל בלא ביקוע כגון

קונטרס אחרון

(א) דקים מאד כו. כן¹ כתב הט"ז². ואע"פ שסיים דאף שאין דקין כל כך אסור משום טרחה שאינה צריכה, היינו בבקוע מעצים הראויים להסקה בלא ביקוע דבהכי מיירי כמבואר בדבריו, אבל המבקע מקורה, כיון שהותר לו הביקוע אין לנו להיבין שידקדק שלא יבקע רק עצים גדולים קצת הראויין להסקה בלא ביקוע, אלא מבקע כדרכו, ואף אם מבקע מהקורה עצים דקים אין בכך כלום, כל שאינו מבקע ממנה עצים דקים מאד בענין שיש חיוב חטאת על ביקעתן בשבת³, והמהמיר עליו הראייה:

<p>כד ס"י, ושי"ג. כה ראב"ד פ"ד ה"ו (אלא שהוא תרד כאן אף מבשרין). מ"א שם, ברעף הראבי"ה והמרדכי והרא"ש. וראה לעיל ס' תצה ק"א ס"א. כו הראבי"ה גורדכי שם. מ"א שם. ונתבאר לעיל ס' תצה ס"ד שאסור לעשותם ביו"ט מדרגה. כז חזוניה לא, סעי"א. מור וש"ע ס"א. כח רמב"ם פ"ד ה"י. כט ראב"ד שם. ראש"ש פ"ד ס' ד. רמב"ם שם. וראה לעיל ס' תצה ס"ד (לענין מלאכה במבשרין) וס"ה (לענין מלאכה באוכל נפש), ועד"ו כאן (בענין החול במבשרין, כדלעיל ס"ב). ל משנה שם. מור וש"ע שם. לא רא"ש שם ד"ה אלא. הנהה בש"ע שם. לב לישנה כתיבא בגמרא לא, ב. רמב"ם שם. מור וש"ע שם. לג רמב"ם שם. לד הנהה במ"ק ס' קעד (ע' קע), בהם תוס' שם ד"ה אבל. מור וש"ע שם.</p>	<p>יג ח"א שם. וראה רמב"ם פ"ב ה"ב (שקורה שנשברה אמורה ממשע נולד). פ"ה ס"א. לקמן שם, ובק"א שם סוף ס"ק ה (שנמצעם נולד לא מנהי אפילו אם הנהה עליה מערב יו"ט). לעיל ס' תצה ק"א ס"ק ה ד"ה הנה מתי"צ (שנכאן מוכח שהמהמיר והרמ"א אומרים ביו"ט ממשע נולד). יד לעיל ס' תצה סוף ס"ג. טו גמרא לא, ב. מור וש"ע ס"א. טז רמב"ם לא, א ד"ה אין מבקעין, בשם הנהה, ובהעת רמב"ם פ"ד ה"י. רא"ש פ"ד ס' ד. מור וש"ע שם. יז ראש"ש שם. מור ולבוש ס"א. יח רמב"ם שם. לבוש ס"ב. יט ראבי"ה ס' תשעה. מרדכי רמז תרנא. ש"ע שם. וראה ק"א ס"ק א, שאין צריך לדקדק, רק שלא יהיו קטנות מאד, כדלקמן בסמוך. כ ראבי"ה ומרדכי שם. משמעות הרשב"א והרא"ש שם. לבוש שם. ח"א סק"ג. מור וש"ע. כא משמעות הרמב"ם שם. לבוש שם. כב ט"ז סק"ב. כג ראבי"ה ומרדכי שם. רשב"א ורא"ש שם. מ"ז ומ"א שם.</p>
--	--

ציונים לקונטרס אחרון

ג וראה לעיל ס' תצה ק"א ס"א.

א לכללות ק"א זה — ראה ניומקי יו"ט, ב ס"ק ב.

הלכות יום טוב תקא

נמ

קורה ויזנא בה אבל עצים של הסקה שהן גדולים קצת וראויים להסקה בלא ביקוע לא יבקעם כלל¹⁷ אפילו בסכין כיון שאפשר להסיק בלא ביקוע¹⁷ הרי זה מרחא שאניה צריכה¹⁷ ולכן יש להחמיר שלא לשברן אפילו ביד¹⁸ אפילו להתיכות גדולות בענין שאין לאסור משום תולדת מוחץ¹⁹ וכן לא יכניס העץ בחור כדי לשברו כיון שאפשר להסיק כמו שהוא²⁰:

ד והמדקדקים נוהגים לאסור הביקוע של עצים הראויים להסקה בלי ביקוע אפילו בחול המועד ומתקנים ומכניסם כל העצים הקמנים הצריכים לבישול דיגים קודם יו"ט החוששין למרחא שאניה צריכה שהרי יכול לבערם בלא ביקוע וכן נכון להחמיר ומכל מקום במקום שהעצים יקרים דיש הפסד מרובה אם נצרך להבעיר בלי ביקוע מותר לו לבקע במועד אפילו עצים שאפשר להסיק בלא ביקוע²¹ כמה דברים אמורים לבקעות בכלי אבל לשבר ביד²² כיון שאינו עושה כדרך שהוא עושה בחול אין להחמיר בו כלל במועד אפילו במקומות שאין העצים יקרים:

ז עצים המפורזין בחצר²³ בין שהם גדולים בין שהם קטנים²⁴ אסור לנכבן כיו"ט מפני שגראה כמלקט לצורך חול²⁵ שכן דרך לנכב היום לצורך מחר²⁶ אבל אם רוצה לבלש קדרתו בחצי מותר לנכב סמוך למקום בישול קדרתו²⁷ מפני שקדרתו מוכחת עליו שאינו מגבב לצורך מחר²⁸ כמה דברים אמורים בעצים המפורזין אבל עצים המכונסים ברשות היחיד מותר ליטול מהן²⁹ ולהוליכן אפילו לחצר אחרת³⁰ ולהסיקן שם:

ז כמה דברים אמורים בחצר אבל בשדה אסור ללקט עצים אפילו רוצה לבלש קדרתו בשדה וללקט עצים סמוך למקום בישול קדרתו³¹ לפי שדרך עצים להיות גדלים בשדה והמלקט שם עצים נראה כמעמר דבר במקום גדולו³² (עין סי' ש"מ³³) וכבר נהבאר בס' תצה"ה³⁴ שהעומיר הוא ממלאכות שלא הותרו לצורך אוכל גפש ולפיכך אפילו מן המכונסים שבשדה אסור ליקח³⁵ גורה שמא יקח מן המפורזין גראה כמעמר³⁶:

ח קרפף³⁷ שהוא מקום המוקף מחיצות אע"פ שאינו מוקף לדירה³⁸ אם יש לו מסגרת

מז משנה שם בחמנים (משלפני). כ"י שם (סמוך למקום בישול הקדרה). מ"א ס"ק ג.
מח נגרא שם (לדעת רבי שמעון). ב"י שם (אף לדעת חכמים, כשהוא סמוך למקום בישול). לבוש שם. מ"א שם.
מט משנה לא, רע"א (לענין קרפף). רמב"ם שם (מכונסים שברשות היחיד). שו"ע ס"ג.
נ משמעות הלבוש שם.
נא רש"י ביש"ש פ"ד סי' ג. ביח מ"ה וכשולקט. מ"א סק"י. וכן דעת הר"ן (ז, א) ד"ה ומאי (אלא שהוא סובר שמדינתא מותר לעמר, ובשדה אסור דמחוי כנגבב דלא ליומיה). וראה מ"ט זנינים.
נב רש"ל שם. מ"א שם.
נג סעף מו.
נד סעף מו.
נה נגמרא לא, א. מור ושוע"ע שם.
נו ר' ין בשם אחרים, מ"א סק"ו. רש"ל שם. ביח ד"ה אין מביאין.
נז משנה לא, רע"א. מור ושוע"ע ס"ג.
נח רמב"ם פ"ב ה"ד. מור ושוע"ע שם. ובדלעיל סי' שנה ס'א וש"נ.

לה רשב"א לא, א ד"ה אין ממקעין, כשם התיוב, וברעת הרמב"ם פ"ד ה"י. רמ"ש פ"ד סי' ד. טור ושוע"ע ס"ב.
לו רשב"א ורא"ש שם. מור.
לז רשב"א ורא"ש שם.
לח טור ברעת הרא"ש (ומוב להחמיר). מ"ז סק"כ (וראו לחש).
לט מ"ז שם.
מ ראה ב"י ד"ה ומ"ש אבל מ"א סק"ה.
מא רש"י ביש"ש פ"ד סי' ג. הובא בב"ז סק"ב ונ"א סק"ה.
מב ט"ז שם.
מג משנה לג, א בחמנים. רמב"ם פ"ב ה"ד (בשדה). ופירש הרמ"ם שם. וב"י ד"ה והרמב"ם, שלדעתו אין הליק בין שדה לחצר, אלא שבשדה לא קי"ל כן, חלקבן (פ"ז). שו"ע ס"ג (בלשון הרמב"ם). רמ"א שם (דהיינו אף בחצר).
מד רש"י ביש"ש פ"ד סי' ג. מ"א סק"ח.
מה נגמרא לא, ב (שמענום זה אמור לעשות צמורין אף לבי איעור שבמשנה). ר"ן (ז, א) ד"ה ומאי (לענין מפורזין שברפף). מ"א סק"ו (לענין מפורזין שברפף). מ"ז לבוש ס"ג.

ס הלכות יום טוב תקא

או שהוא עומד בתוך¹⁰¹ שבועים אמה וד' מפרחים¹⁰² לעיר כיון שהוא מקום המשתמר¹⁰³ הרי הוא כחצר ומותר להביא מן העצים המכונסים שבתוכו אבל אם אין לו מסגרת ואינו עומד בתוך שבועים אמה וד' מפרחים לעיר כיון שאינו מקום המשתמר הרי הוא כמי שאינו מקוץ מחיצות כלל ואין מביאין ממנו עצים אפילו מן המכונסים שבתוכו:

מ עלי קנים ועלי גפנים שהן מכונסים ומונחים בקרפף¹⁰⁴ אע"פ שיש לו מסגרת ועומד בתוך שבועים אמה וד' מפרחים לעיר הרי הן כמפרחים ואסור ליקח מהן ביו"ט מפני שאנו חוששים שמא יפורם הרוח בשעה שיבא ליקח אותם ויבא ללקטם¹⁰⁵ ואם הניח עליהם כלי כבד מערב יו"ט שלא יפורם הרוח מותר ליקח מהן ביו"ט¹⁰⁶:

י עצים שנשרו מן האילן ביו"ט אין מסיקין בהן ביו"ט¹⁰⁷ אפילו להמתירין גולד ביו"ט לפי שהן בכלל גזרת פירות הנושרין מאליהן בשבת או ביו"ט שאסרום חכמים בו כיום באכילה ובמלמול¹⁰⁸ משום גזרה שמא יעלה ויתלוש¹⁰⁹ כמ"ש בס' שב"ה¹¹⁰ ואם נפלו לתוך התנור ויחבא בסימן תקו"ט¹¹¹ בעו"ה:

יא כבד נתבאר¹¹² שיש להחמיר בגולד ביו"ט לפיכך כלים שנשברו ביו"ט¹¹³ ואין עושין מעין מלאכתן הראשונה¹¹⁴ כמ"ש בס' תצ"ה¹¹⁵ אין מסיקין בהן מפני שהן גולד¹¹⁶ ואסורין במלמול ואפילו לשורפן במקומן אסור אע"פ שאינו ממלמולן לפי שהמוקצה אסור להשתמש בו אחרות ממנו¹¹⁷ כמו שיתבאר בסימן תקמ"ט¹¹⁸:

יב וכן נכרי שחקק בית קבול בבקעת ביו"ט הרי עשאה כלי ואין מסיקין בה מפני שהוא גולד¹¹⁹:

יג אבל מסיקין בכלים שלמים¹²⁰ שנעשו מערב יו"ט אע"פ שהוא נהנה מן הכלי לאחר שהודלק מקצתו ונעשה שבר כלי אין בכך כלום כיון שההנהגה באה לו מאליה שאינו עושה שום מעשה בגוף המוקצה¹²¹ עיין סוף סי' תקמ"ט אבל אסור להפוך באש לאחר שהודלק מקצתו דאז נעשה שבר כלי וכיצד הוא עושה מרבה עליהם עצים מוכנים ומסיקין¹²²

ע סי' תצה סוף סי"ג.
עא נמדה ל', א. כרכי יהודה בכרייתא ל', א. טור ושו"ע סי'.

עב הרשב"א עבודת הקדש שער ה' ס"ב מי"ב פ"ב ה"ב פ"ח סי' מ"א סי' שח סק"ג. לעיל שם סכ"ד.

עג סוף סי' מ"ג.

עד הרי"ף שבת קכד, ב ד"ה הא. רמב"ם פ"ב ה"ב ש"ע סי' וראה גם לעיל סי' רכז ספ"ו. וראה לקמן סי' תקח ק"א ס"ק ה (די"ה אף), שבגולד מה לא מתיי רתנו עליה מערב יו"ט ולא תנאי.

עה מ"א סק"ב. וראה לקמן סי' תקו ק"א סק"ד.

עו סוף פו.

עז נמדה שבת כפ, ת"א. מ"א שם. וראה גם לעיל סי' שח ספ"ג. וראה לקמן סי' תקפ סכ"ה (שבשל נכרי אין בו משום גולד). לעיל סי' רנב ס"ב (בגנורו כדרי אדם). סי' שח סי' מ"ז ומ"ז וצ"ע.

עח נמדה שם. רמב"ם שם. ש"ע שם.

עט רשב"א שם ד"ה כ. מ"א שם.

פ ספ"ו ק"א סק"ג.

פא נמדה שם. רמ"א סי' וראה לקמן סי' תקח ק"א סק"ה (די"ה ועוד), שבה לא מתיי אף אף היה בדעתו מערב יו"ט, או טה שבריו לעשות בהתיי.

נט משנה שם, וכדאוקמינן בגמרא דהלכה כרבי יוסי להקל. וכפירוש רש"י שם ד"ה תרתי (דמכשיר בסמוך או בפוחתה). ראב"ד בהשגות שם. ושב"א שם ד"ה גיטת, ובמבשרת הקדש שער ב סי' ג. רא"ש פ"ד סי' ג. טור. הש"ך בי"ש פ"ד סי' ג. מ"ו סק"ד. מ"א סק"ט. פרי"ח סי'.

ס רשב"א ורא"ש שם. טור ורש"ל ומ"ו ומ"א שם. וכדלעיל סי' תצ"ו פ"ב ושי"ל.

סא רש"י שם ד"ה וכן ד"ה ואי.

סב רמא נמדה ל', א. טור ושו"ע פ"ה.

סג ר"ן (י', רע"ב). ב"י ד"ה עלי. מ"א סק"ו.

סד רמא נמדה שם ורש"י שם ד"ה ואי. טור ושו"ע שם.

סה רבי יוחנן בגמרא ד, ב (נשרו בשבת אסורה ביו"ט, כלקטן סי' תקו מ"ו). ר"ף שם (ב, א. אף כשנשרו ביו"ט). רא"ש פ"א סי' ב. טור ושו"ע פ"ה.

סו כיון שנטארי באכילה נאסרו אף במלמול, שאינם ראויים לכלום (כדלעיל סי' שבת פ"ה). לקמן סי' תקנז סי' א. אבל בהנאה בליל מלמול מותר (כדלקמן סי' תקו ק"א ס"ק ד ד"ה בכל מקום).

סז נמדה ג, א (לקנין פירות הגשורים). ר"ף שם (לקנין עצים). רא"ש שם. מ"א סק"א.

סח סוף ה'.

סט סג"ד.

דא יכול להפך באש אף לאחר שהודלקו מקצת מן הכלים לפי שהן בטלים ברוב עצים המוכנים²⁹ כמו שנתבאר בסיומן תק"ז²⁹ בעו"ה:

יד כמה דברים אמורים כשאין לו עצים²⁹ מוכנים כדי כל צרכו אבל אם יש לו כדי כל צרכו אסור להסיק בכלים שלמים אפילו בחול מפני שהוא עובר על כל תשחית²⁹:
 מזן כלי שנשבר מערב יו"ט²⁹ ואין עליו תאר כלי²⁹ מותר להסיקו ביו"ט שהרי הוא כבר מוכן ועומד להסקה²⁹ ואם יש עליו תאר כלי ונשבר ביו"ט אסור להסיקו ביו"ט מפני שהוא נולד²⁹:

מזן הכלים והאובלין ממלטלין אותן לכל דבר ואין אמורים לא ניתנו הכלים אלא לתשמישן והאובלין אלא לאכילה ולפיכך מסיקין באגוזים ושקדים³⁰ ואם אכלן ביו"ט אין מסיקין בקליפיהן³⁰ אפילו הן ראויים למאכל בהמה³⁰ מפני שאתמול היו מחוברים וטפלים להאכל ונחשבין כאוכל עצמו ועכשיו אין נחשבין כאוכל כלל והרי זה נולד³⁰:

יז עין שמחתן בו האש כיון שהוא מיוחד לכך³¹ הרי הוא כלי³¹ ואם נשבר ביו"ט אסור להסיקו³¹ כמו שנתבאר³¹:

יח יו"ט שחל להיות אחר שבת אסור להדליק ביו"ט שיורי הלפידים והתולדות שנדלקו וכבו בשבת³² אלא אם כן נדלקו וכבו פעם אחת קודם השבת³² מפני שהם יותר נוחים להדליק כשנדלקו כבר פעם אחת וכבו שהאור נאחו בהן היטב³² ונמצא שהכבייה שנכבו בשבת היא מכשרת ומכינה אותם להדלקה ביו"ט³² ואין שבת מכינה ליו"ט כמו שיתבאר בס' תקי"ג³² ע"ש לפיכך אסור להדליקן ביו"ט אפילו בצד השני שלא נדלק עדיין גורה שמה ידלק באותו צד שנדלק כבר ונכבה בשבת³² וכיון שאסור להדליקן ביו"ט יש על שיורי הפתילה דין כלי שמלאכתו לאיסור שאין למלטלו כי אם לצורך גופו או מקומו³² כמ"ש בס' ש"ח³² אבל שיורי הלפידים כיון שאין ראויים להסקה ביו"ט אסור למלטלם אפילו לצורך גופן ומקומן לפי שאין עליהם תורת כלי כלל³² כמה דברים אמורים ביו"ט ראשון אבל יו"ט שני של נליות שחל להיות במוצאי שבת מותר להדליקן בצד השני שלא נדלק עדיין דביון שיו"ט שני אינו אלא מדבריו סופרים לא גורו שמה ידליק בצד

29 רש"י שם ד"ה מרבה. וראה מ"מ תוינים.

30 מנפך ג.

31 ח"א סק"ב. וראה גם לקמן ח"מ ה"ל ששירת גול"ג סמ"ג.

32 נהרא שבת קבמנ. א. מ"א שם. וראה גם לקמן ס' תחיל ק"א סק"ה. ח"מ שם ס"ד (מן התורה).

33 שבת קבד. ב. רמב"ם שם. שו"ע ס"ו. וראה גם לעיל ס' שם סוף סכ"ד.

34 ירושלמי בצה"ה ה"ו. ה"ו. ד"ה גריסין. ח"א ס"ב ב.

35 רש"י שם ד"ה עצים. וראה גם לקמן ס' תקב ס"ה.

36 ראה דרכי משה ס"א א"ב. מ"א סק"ב. לעיל ס"א.

37 ורש"א בנבחרת הקדש שעה ה' ס"ב. פרוח ס"ו. ח"א סק"ו. וראה מ"מ תוינים.

38 כתייבא שבת טו. א וכרבי יהודה. מור שו"ע ס"ו. ולענין לנרות מעל השלחן וראה לעיל ס' שם סוף ס ואילך.

39 רא"ש סוף בצה"ה מ"א סק"ד. וראה לעיל שם שקליפות אגוזים ושקדים אינן ראויין למאכל בהמה.

40 חו"ס שם ד"ה אכלן. ח"א ס' חצט סק"ב. וראה גם לעיל ס' תצו ק"א ס"ב ג. ס' תצט ס"ח (לענין עור)

וסי' (לענין חלבים). לקמן ס' תחיל ק"א ס"ב ה (הפעם דלא מהני טיה שדעתי עליהם מאתמול). מ"מ תוינים.

צד ח"א סוף סק"ג.

צה וראה לקמן ס' תקו ס"ו.

צו נהרא ל"ג. א. מור ובי"ד ד"ה אוד. מ"א שם.

צז סוף י"א.

צח רב רובי תינא כיושלמי פ"א ה"א. ספר התרומה ס' רע (הובא ברא"ש פ"א סוף ס' א.) סמ"ג ל"ח סה (כ.

ב). דאב"ה ס' תשמו (הובא במדריכו רמז תריג). טור כאן ובס' תדק.

צט ספר התרומה ומג"נ שם.

ק וראה לעיל ס' רסד ס"ד.

קא ספר התרומה שם. ראב"ה שם.

קב סוף פ.

קג תרומת הדשן ס' פא. יש"ש פ"א ס"ה. ח"א סוף

סקפ"ו. מ"ז ס"ב ג.

קד יש"ש פ"א ס' ד. נ"א סק"ג. וראה מ"מ תוינים.

קה ס"ב. וראה גם שם סל"ג.

קו וראה לעיל ס' רסד סמ"ו.

סב הלכות יום טוב תקא

שנדלק כבר^ט וכיון שהו ראויים להדלקה מותר ג"כ למלמל^{טז} כדין כלי שמלאכתו להיות שנתבאר בס"י ש"ח^{טז}.

אבל יו"ט שני שחל בשני בשבת וממנו ואילך מותר להדליק בו שזויר פתילות ולפידים אפילו באותו צד שנדלקו בו ביו"ט ראשון^{טז} ואפילו (ב) ביו"ט שני של ראש השנה מותר

קונטרס אחרון

(ב) ביו"ט ב' של ראש השנה כו'. הנהג' הטור אוסר גם בזה^ט והעתיקו האחרונים דבריו. וכבר הקשה עליו הבי"י^ט, ותידעו האחרונים^ט. אבל על מה שהקשה הבי"י על הטור לאסור ביו"ט ב' של ראש השנה דא"כ אף בו ביום ליחסר לא תירצו כלום^ט. וביים של שלמה^ט ובדרכי משה^ט ובפני הדש^ט תירצו דקיי"ל בס"י תקי"ג^ט דקדושה אהת הן להחמיר אבל לא להקל^ט. והנה אנן לא קיי"ל כסברא זו, שהרי בס"י תי"ו^ט פסק השו"ע וכל האחרונים כהרמב"ם^ט והרשב"א^ט ומגיד משנה^ט דאפילו להקל הן קדושה אהת עיין שם בבית יוסף^ט. ומס' תקי"ג לא קשה מידי כמו שכתב שם המג"א^ט. ואדרבה לפי תירוצו שם משמע שהכל מודים לרמב"ם ורשב"א דהיכא דאיכא לומר ממה נפשך אף להקל הן קדושה אהת^ט, א"כ בנידון דידן כיון דשייך לומר ממה נפשך אמרינן קדושה אהת אפילו להקל. וכיון שבנידון דידן הרב בית יוסף^ט ורמ"א^ט הסכימו להחמיר בפשיטות, וכתב הבי"י שכן דעת רוב הפוסקים, וגם האחרונים זולת רש"ל^ט וב"ח^ט לא החליטו לאיסור בזה, אלא שהט"ז^ט כתב ראוי לצאת לכל הדיעות, וגם כל האחרונים בס"י תי"ו לא חלקו על הרמב"ם ורשב"א ומגיד משנה ושו"ע, פשיטא דהכי נקטינן, ובפרט באיסור דרבנן דקיי"ל הלך אחר המיקל^ט.

ועוד בלאו הכי אין לנו לאסור בב' ימים טובים של ראש השנה משום הכנה, דהרי קיי"ל^ט כסברת הרמב"ם^ט והר"ן^ט שכל המתור בימנו אין בו משום הכנה משום דלעצמו הכין, ולא כרש"ל ס' ג'^ט שהקל על זה, כמו שכתב המג"א בס"י תקי"ג ס"ק ח' ע"ש. וא"כ בנידון דידן כיון שבי"ט א' ראויין הפתילות והלפידין הרי יום א' לעצמו הכין (ואפילו נכבה כשהראש היום דשוב אין צורך לנו, מכל מקום ראוי לסמוך להשכח בו ביום כמ"ש בס"י תקי"ד עיין שם בב"י^ט ובמג"א ס"ק י"ד^ט). וכן כתב בהדיא ביים של שלמה שם דלדעת הר"ן הנ"ל הדבר ברור דשרי, וסמ"ג^ט וספר

קז תרומת הדשן שם. מ"א סוף סקצ"א. קח מ"א שם.

קט סוף טו. קי ספר התיקנה שם. מ"ז שם.

ציונים לקונטרס אחרון

- ד לכללות קריא זה — ראה נמוקי יו"ט.
- ה וזכ"ה בס' התרומה ס"י רנ"ג (שהוא מקור הלכה זו).
- ו זכ"ה בסמ"ג ל"ח סה (כ, ב), ורא"ש פ"א ס"י א (כדלקמן בסוף הקי"א).
- ז סוד"ה וכתב הראש"ש (דלפי זה הוי ליה למסר ביו"ט ראשון של ר"ה), ונר"ו הקשה מהר"ל בהל' ר"ה (ע' רע"ט).
- ז ט"ז סק"ז. מ"א סקט"ו (שכאן בפתיחה אין טעם לגזור ביום ראשון).
- ח שעריין קשה, שאם ביום ראשון מותר צריך להיות מותר גם ביום שני.
- ט פ"א ס"י ג.
- י ס"ק ג.
- יא סוף ז.
- יב ס"א. ולקמן שם ס"ג (שלכן אסור להכין ברי"ה מיום ראשון לשני).
- יג ולכן אסור ביום שני של ר"ה, דהוי הכנה מיום ראשון לשני.
- יד ס"ב.
- טו ה"ל עירובין פ"ח ה"ח.
- טז עבודת הקדש שער ה ס"י יח.
- יז שם.
- יח ד"ה ומ"ש וכן (שלכן ברי"ה אפילו נאכל עירובי בראשון יצא בשני).
- יט ס"י תטו סק"א. ס"י תקג סק"א (שאף שהם קדושה אחת גם לקולא, כיון שראשון עיקר אסור להכין בו לשני).
- כ שגם האוסרים בנאכל עירובי בראשון, יודו כאן דאיכא למימר כו'.
- כא סוף הסי'. ובס"י תקד ד"ה ומ"ש רבנא אבל.
- כב סוף ז. ובס"י תקי"ד ס"ד.
- כג בישי"ש פ"א ס"ג ד.
- כד סוף הסי'.
- כה סוף סק"ז.
- כו ע"ז ז, א.
- כז לקמן ס"י תקי"ג ס"ט.
- כח במלחמות (ב, ב).
- כט (א, ב) ד"ה ררב.
- ל בישי"ש פ"א.
- לא ד"ה ותבא אדוני אבי.
- לב ולקמן שם סט"ו.
- לג לאוין סה (כ, ב).

הלכות יום טוב תקא-תקב

להרליק^{קא} ממה נפשך אם יום שני חול מותר להרליק בו כמו בחול ואם הוא קודש ויום ראשון חול כל שכן שמותר שהרי חול מכן לוי"ט ואם שניהם קדושים א"כ הרי הן קדושה אחת שהרי כיום אחד ארוך הן חשובים^{קב} ואין שייך כאן איסור הכנה מיו"ט לחבירו כיון שהן יום אחד^{קא}.

ויש אומרים^{קד} דאפילו כיו"ט ראשון שחל להיות אחר השבת מותר להרליק שוירי הלפידים והפתילות שנדלקו וכבו בשבת לפי שאין כבייה זו חשובה הכנה גמורה כיון שגוף הפתילה כבר היה בעולם^{קסו} אלא שע"י כבייה זו היא נוחה יותר להרליק ואין בזה כדאי לאסור את גוף הפתילה והלפידים.

ולענין הלכה יש לחוש לסכרא הראשונה^{קסז} ולעשות פתילות חדשות^{קסח} ואם הישנה מונחת על פי הנר מותר להוציאה משם^{קסח} כדי להניח אחרת במקומה דכיון דאיסור מלמול אינו אלא מדבריו סופרים יש לסמוך על סכרא האחרונה^{קסח}.

תקב דיני האש כיום טוב וכו' מ' סעיפים:

א אין מוציין האש לא מן העצים ולא מן האבנים ולא מן העפר^א כגון צפיעי הבקר^ב ולא מן המים^ג שמקרבין נעורת של פשתן אצל זכוכית לבנה מלאה מים שמניחין אותה כנגד עין השמש שיחזור נגחה להנעורת ותדלק^ד כל זה וכיוצא בו אסור לעשות כיו"ט^ה מפני שהוא מוליד דבר חדש ודומה קצת למלאכה^ו וכיון שהיה אפשר לעשות מערב יו"ט אסור לעשות כיו"ט^ז ואם עבר ועשה מותר להשתמש בהאש כיו"ט^ח שלא קנסו חכמים להעושה מלאכה כיו"ט^ט כמו שקנסו להעושה מלאכה בשבת החמורה^ק:

קונטרס אחרון

התרומה^{קד} וראש^{קמ} שאוסרים אזלי לטעמייהו דלא סבירא להו כסברת ר"ן אלא כשינויאי קמא בתוס' דף ד' ע"א ד"ה אלא כו', כמבואר בים של שלמה^{קכ} עיין שם היטב ודו"ק:

סימן תקב

- א** משנה לה, סוע"א. מור ושע"ע ס"א.
ב ר"ן (ש, א) ד"ה מנחי אן. מ"א סק"ב.
ג משנה שם. מור ושע"ע שם.
ד רש"י שם ד"ה מן הגנים. רמב"ם פ"ד ה"א. מור ולבש ס"א. מ"א סק"ג.
ה רמב"ם שם.
ו גמרא לה, סוע"א. ראב"ד בהשגת שם. לבוש שם.
ז רש"י כג, א ד"ה דקמוליד (לענין רוח): קרוב הוא לעושה מלאכה חדשה. וברלקמן ס' תקא ס"ז. שבת נא, ב ד"ה כ"ד (לענין רימוק שלני: דעי למלאכה. וברלעיל ס' שם ספ"ז). וראה גם לעיל ס' שח סכ"ה וש"ג.
ח רמב"ם שם. לבוש שם. מ"א סק"א. פ"ח ס"א (שצרכים לה' העצמים).
ט ח"מ שם. לבוש שם. בי"ח ריש ספי'. מ"א שם.
י ברלקמן ס' תקב ס"ג.
יא כדלעיל ס' שח ס"א וש"ג.

- קיא** נהר"ל הל' ד"ה (ע' רעט). בי"ח סוף ספי'. וראה ק"א.
קיב כדלקמן ס' תר ס"ג.
קיג מהר"ל שם. הביאו רש"י (ב) כיש"ש מ"א סוף ס"א. וראה מ"מ תענינים.
קיד ר"י וזבא במדוכי שם. ב"י סוף ספי'. ובסי' תקד ד"ה וג"ש רבנו אבלי. רמ"א ס"ג. ובסי' תקד ס"ה.
קטו תדוכי שם. מ"א סק"ג.
קטז ראה גם לעיל ס' שח ס"ג.
קצ תרומת הדשן שם. בי"ח סוף ספי'. דש"ל פ"א ס"ה. מ"א וז"ל שם.
קיח אפילו שוירי הלפידים (שדרכה ה' אמר למלמלה לנודק מקומה). וראה מ"מ תענינים.
קיט ט"ז סוף סקי' (לדעת האוסרים במלמול אף בפתילות). וכ"ה בדרכי משה ס' תקד ס"ד ד.

ציונים לקונטרס אחרון

לו שפירש כן כשינויאי קמא בתוס' שם (שאסור משום הכנה אף כשמותר כיו"ט).

לד ס"י רגג.
 לה פ"א סוף ס"א א (כמש"ס התרומה), שכתבו להדיא לאיסור בבי' ימים של ד"ה.